

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 10.— Lir, za inozemstvo 15.20 Lir
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana od
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Efficace attività aerea

8 velivoli nemici abbattuti e 3 distrutti al suolo

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 19 marzo il seguente bollettino di guerra n. 656:

Sul fronte cirenaico nulla di importante da segnalare.

L'arma aerea ha operato nel cielo di Malta. Tre velivoli sono stati distrutti al suolo. Cacciatori germanici hanno abbattuto in combattimento 8 apparecchi nemici.

Uspešno delovanje letalskih sil

5 sovražnih letal sestreljenih in 3 uničena na tleh

Glavni Stan oboroženih Sil je objavil večer naslednje 656. službeno vojno poročilo: Na cirenaški fronti ni bilo nič omembe vrednega.

Letalske sile so operirale v ozračju nad Malto. Tri letala so bila uničena na tleh. Nemški lovcil so v letalskih spopadih sestrelili 8 sovražnih letal.

Ducejevo priznanje milici

Poročilo poveljnikov železniške, pristaniške in kopne milice o delovanju v preteklem letu

Rim, 20. marca. s. V prisotnosti ministra za promet in načelnika štaba fašistične milice je Duce večer sprejel poveljnika železniške, pristaniške in kopne milice, ki so mu podali podrobna poročila o delovanju njihovega oddelka v letu XIX.

Oddelki so tudi v tem času na področju, ki jim je dodeljeno, razvijali svoje stražne in kontrolne delo z veliko vneto in prilogo vse javnosti, ki ga že pozna in cenil. Pojega tega pa so sodelovali tudi z drugimi oboroženimi silami v službi, ki je kakorkoli v zvezi z vojnim delovanjem ter so se odlikovali pri opravljanju teh poslov z visokim čutom dožnosti, skrbno disciplino in tudi skrbnimi žitvami za domovino.

Duce je pohvalil delo, ki so ga opravili specialni oddelki fašistične milice v razvoju pro et patrie in je izrazil svoje veliko zadovoljstvo generalom Raffaldiju, Viscontiju in Taveusju sprito rešitev, ki so oili doseženi in jim je odredil, naj njegovo pohvalo sporoče tudi častnikom in ostalim pripadnikom svojih oddelkov.

Dar italijanske banke

Rim, 20. marca s. Duce je večer sprejel guvernerja Italijanske banke, ki mu je izročil v imenu konzorcija za industrijske subvencije in kreditnega konzorcija za javna dela 4 milijone lir. Duce je ta prispevek razdelil takole: po 250.000 lir za združene

bolnišnice v Salerno, za bolnice v Tarantu, Catanzaru, Siracusi, Brindisiu in ustanovo princeze Tremontske, po 200.000 lir za gradnjo zvezne ceste med Riccetom in Rieti, za gradnjo mostu in ceste Bologna-Carbondia-Digriziani, šlo v Caltanissetti, po 600.000 lir za vodovod v Castellvecchio pri Ferugli in bolnišnico v Rovigo, 400.000 lir za obnovo kmečkih hiš v Ascoli Picenu, Montevidonu, Montegali in Montepanduro ter 300.000 lir za kmetijski šoli v Spezzu in Isoli.

Naslednik vojvode Amadeja Savojskega

Rim, 20. marca. s. Službeni list je objavil naslednji komunikacijski ministrskega predsedstva:

Glede na kraljevska patentna pisma z dne 11. decembra 1887, s katerimi je bilo določeno, da se naslov Aostskega vojvode lahko do neskončnosti prenese na legitimne in naravne potomce princa Aimona Savojskega po prvorojenskem moškem vrstnem redu, je sprito smrti princa Amadeja Savojskega, vojvode Aostskega, ki nima nobenega moškega potomca, prešlo prvorojstvo na njegovega brata princa Aimona Savojskega, ki je na ta način prevzel naslov vojvode Aostskega.

Nemško vojno poročilo

Vsi sovražni napadi na vzhodni fronti so bili odbiti s hudimi izgubami za sovražnika — Uspešne letalske akcije v Sredozemlju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo večer naslednje vojno poročilo: Na polotoku Kerču so se izjavili novi napadi sovražnika, ki jih je izvedel z manjšo silo kakor prejšnje dni.

V Doneški kotlini so nemške in rumunske čete odbile več silnih napadov sovražnika in mu prizadevale velike izgube. Protinapadi so bili uspešni.

Tudi na drugih odsekih vzhodnega bojišča se nadaljujejo srdite obrambne borbe. V severni Afriki so skupine nemških bojnih letal uspešno napadle vojaške naprave v tobruški trdnjavi.

Bombardiranje letališč na Malti se je podnevi in ponoči nadaljevalo in so pri tem nastali veliki požari in eksplozije.

Nad Sredozemskim morjem so nemška letala sestrelila v letalskih spopadih 8 so-

vražnih letal, 3 nadaljnja pa so bila uničena na tleh.

Podporočnik Strelow, prvi pilot neke lovke eskadrile, je večer na vzhodni fronti sestrelil 7 sovjetskih letal.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 20. marca. s. Finsko vrhovno poveljstvo je v svojem prednočnem vojnem poročilu objavilo, da je prišlo na Karelski ožini do intenzivnega delovanja topništva in pehote z obeh strani. Na bojišču ob Sviru je finsko topništvo razpršilo manjšo sovražno oddelke in onemogočilo gradnjo sovražnih utrd. Sovražni oddelki, ki je v noči na sredo napadel finske postojanke, je bil odbit in nad 100 ljudi je bilo ujetih. Na bojišču v vzhodni Kareliji je bil prav tako odbit sovjetski napad na neko finsko prednjo postojanko.

Kravje kupčije med Moskvo in Londonom na Bližnjem vzhodu

Tokio, 20. marca s. »Asahi Šimbun« objavila poročilo iz Teherana, ki kaže, da se splošno zanimanje spet koncentrirajo na Bližnji vzhod, glede katerega sta Velika Britanija in Sovjetska zveza očito sklenili nov mejni sporazum in si razdelili področja svojega vpliva v Iranu. Nova pogodba o mejah, ki je bila dosežena, kakor kažejo zadnje vesti, čim je sovjetsko poveljstvo koncentriralo jakе sile na iranski meji, je že stopila v veljavo. Ruske čete prodirajo proti mosliskemu petrolejskemu področju v Iraku. 1. št. poročila, da poteka nova meja interesnih področij obeh zaveznikov od Hamadana preko Sultanavada do Ispahana v smeri od severa proti jugu. Meja gre neko tako, kakor je bilo določeno že z rusko-angleško pogodbo leta 1907.

Angleži se umikajo iz Irana

Carigrad, 20. marca. s. Po vesteh, ki so prispele v Carigrad, se okupacijske operacije sovjetskih sil v Iranu nadaljujejo. Angleži se umikajo iz Irana. Angleške sile odhajajo na drugo vojno področje.

Ineni v Smirni

Smirna, 20. marca. s. V Smirno je prišel predsednik republike Ismet Ineni.

Indijski kongres

Bangkok, 20. marca. s. Predvečerajšnjim se je sestal izvršni odbor indijskega kongresa v Vardi pod vodstvom Mahatme Gandhija. Razpravljali je med drugim o protiletalski zaščiti. Na seji odbora so ostro kritizirali okoliščino, da so bili vodstvu protiletalske zaščite v Indiji dodeljeni samo vladni funkcionarji. Predsednik kongresa Maulana Azad je formalno zahteval, da se tudi zastopniki Indije dodelijo vodstvu protiletalske zaščite. Po seji je predsednik kongresa izjavil novinarjem, da mora kongres zaščititi indijsko prebivalstvo ne glede na to, ali je Indija nevtralna ali sodeluje v vojni. Edini namen kongresa, je dejal, je, da postane Indija svobodna in srečna.

Ženski pomožni zbor v Ameriki

Buenos Aires, 20. marca. s. Iz Washingtona poročajo, da je reprezentativna zbornica z 249 proti 86 glasovom odobrila zakon, s katerim se ustanovi poseben ženski pomožni zbor, ki bo štel 150.000 žensk. Zakon določa odpravo vseh omejitev glede uporabe žensk pri katerikoli delih in opravih na ameriškem kontinentu. Nekaj oddelkov ženskega pomožnega zbora bodo lahko poslali tudi v daljne kraje.

Inseriraj v »Slov. Naroda«

Podmorniška vojna v ameriških vodah

Dosedanji uspehi, ki so docela imobilizirali sovražno plovbo, so rezultat ogromne, obširne in podrobne organizacije

S podmorniškega oporišča na oceanu, 10. marca. s. Borba, ki jo vodijo sedaj italijanske in nemške podmornice z veliko intenzivnostjo v ameriških vodah proti ameriški in angleški plovbi, se opira na dolgotrajne vojne izkušnje. Rezultati, ki so bili doslej doseženi, bi bili še večji, če bi ne bila nekakša panika imobilizirala v lukah velikega števila sovražnih ladij. Javnost ima vtis, kakor da gre za kako tekmovalno podmorniško borbo, započeto deloma iz pustolovskih nagibov, toda v resnici je podmorniška vojna rezultat ogromne obširne in podrobne organizacije. Seveda je ta organizacija izpeljana v vsej tajnosti, ki jo celo posadke podmornic poznajo le deloma. Severnoameriška admiraliteta je v skrbih sprito neprestanega potapljanja ameriških in angleških ladij paralizirala znaten del prometa iz računa, da bo našla kakšno sredstvo za obrambo proti takemu napadu. Edino učinkovito sredstvo pa bi bilo, organizirati stražno službo na morju, za katero pa bi bilo treba angažirati veliko število vojnih ladij.

Prav tega pa niti angleška niti severnoameriška vojna mornarica sedaj več ne zmoreta, ker jima primanjkuje vojnih ladij. Intervencija japonskih podmorniških sil na Indijskem oceanu je položaj samo še poslabšala. Na Karibskem morju, kjer so noči jasne in je morje dolgo časa mirno, kjer je vse polno pečin in otokov, so možnosti za pomorske operacije le še toliko večje. Ko bo po vojni odkrita organizacija podmorniške borbe, bo človeštvo naravnost presenečeno sprito sredstvo, ki so se v tej borbi uporabljala, in sprito sijajnega načina, po katerem je funkcionirala vsa pomorska služba. Mogoče je namreč na primer popraviti podmornice skoraj do kraja, ne da bi jim bilo treba zapustiti vojno področje. Podmorniške sile imajo svoje zaloge živeža in streliva, ki se sredi operacij ne prestopajo premikajo iz enega kraja na drugega, tako da jih ni mogoče izslediti. Italijanske in nemške podmornice vedo, kje se lahko na odprtem morju srečajo, kadar nanese, da morajo skupno napasti sovražnika. Čestokrat podmornica, ki šele pride na vojno področje, prinese s seboj pošto za podmornico, ki se vrača v Evropo, ko je opravila svoje delo.

Podmornice križarijo po 3 do 4 mesece. Ponekod morajo mimo nevarnih točk, kjer je sovražnik v zasedi. Čestokrat morajo pluti v neposredni bližini kakega otoka ali izliva kake večje reke. Najtežje delo pa je v iskanju sovražnih ladij na odprtem morju. Včasih je treba čakati 2, 3, 4 in tudi 8 dni, preden se na obzorju pojavi pred podmornico oblak dima s kakega parnika. Tedaj se začne med posadko podmornice stave: kaj se bo zgodilo? Ali je petrolejska ladja? Ali je kakšna večja tovorna ladja s surovinami iz Azije ali iz Afrike, na poti okrog Rta Dobre nade? Ali pa je morda ladja, ki je šele zapustila kakšno severnoameriško luko in je nato-vorjena z orožjem za Rusijo, na poti preko Atlantskega oceana? Včasih je oblak dima velik, pa je ladja majhna. Tako se včasih dogaja sprito slabega premoga, da so mornarji v podmornici nazadnje prevarani. Včasih se dogaja, da se podmornica približa ladji na primerno razdaljo, da bi jo lahko torpedirala, a se premisli, ker gre le za 500 do 600-tonsko ladjo, pri kateri se ne splača potrošiti tudi le en sam torpedo.

Za napad si podmornice izbirajo raje nočne kakor pa dneвне ure. Jasne noči v ameriških tropskih krajih omogočajo, da se zlahka izsledijo sovražne ladje in tedaj se je treba samo še približati v temi na primerno razdaljo. Zgodi se, da ladje vzdrejo po dva in tri torpede in jih je treba nazadnje spraviti pod vodo s topom, druge se potopijo že ob prvem torpedu v nekaj minutah. Kakšna ladja pa enostavno eksplodira, druge se nagibajo na stran in se počasi potapljajo. Vse to je odvisno, kako so posamezni predeli ladje ločeni med seboj, kako je ladja nato-vorjena in kje so je torpedi zadel. Nekaj ladij se pričneta besno obračati okrog samih sebe, čim jih torpedo zadene. Redkokdaj se zgodi, da kar po dve podmornice hkratu zasledujejo isto ladjo. Kdor prej pride, jo prej napade in odpihne uspeh drugemu izpred nosa. Mnogo ladij je obkroženih in je treba natanko vedeti, kako se jim je umikati.

Podnevi pa je treba paziti ne le na morje, marveč tudi na ozračje nad njim. Letala so toliko na boljšem, ker lahko iz višine opazijo senco podmornice, posebno v nizkih vodah v bližini otokov. Kadar se pojavi kako letalo, se je treba nemudno potopiti in stalno izpreminjati smer. Prvi trenutek imajo ljudje vtis, kakor da mora vsak hip eksplodirati v neposredni bližini podmornice kaka podvodna bomba. K sreči pa je Karibsko morje tudi polno podvodnih čerj in velikih plasti morskih alg in druge morske vegetacije, tako da se letala marsikdaj zmotijo. Ponekod so celo nalašč spravili pod vodo trupe, ki imajo obliko podmornic, tako da včasih sovražna letala odmečejo vse svoje bombe na take navidezne podmornice. Zaradi podvodnega skalovja pa je tudi za podmornice plovba včasih zelo težavna, posebno ponoči. Treba je pluti z največjo previdnostjo, paziti na najmanjše znamenje podmorniških aparatov, včasih pluti nazaj in se izvit iz nevarnih labirintov.

Mornarji pa bi radi vsak dan potopili kako ladjo. Kadar poteče po več dni, ne da bi podmornica srečala kakšno sovražno ladjo, tedaj je v njej dolgočas. Ko pa na-

nese, da se v enem dnevu potopita kar po dve ladji, se dviga morala ljudi na dvojno mero.

Angleški in severnoameriški kapitani si izbirajo najučudnejše smeri za svojo plovbo, toda podmornice vedo za vse načine njihovih prevar in se pojavljajo tudi v vodah, koder v normalnih časih nikoli ni zlepa nobene ladje. Včasih dosega prav na takih krajih največje uspehe. Tako včasih nalete na 15 do 20.000-tonsko petrolejsko ladjo. Tako ladjo imenujejo »Rockefeller«. Po nekaj podmornic je stalno na straži na točkah, mimo katerih morajo pluti tudi sovražne ladje, tako pred važnejšimi lukami, ožinami in tako dalje. Imenujejo jih »morske cigane«. Včasih so

se podmornice izogibale goste podmorske vegetacije, sedaj jo naravnost iščejo, da se lahko skrijejo med njo.

Seveda je treba za tako plovbo mnogo znanja in izkušenj. O posadkah italijanskih in nemških podmornic se to lahko reče v polni meri. Ves svet ljudi, strojev, organizacije, znamenj in oskrbe živi pod morjem. Ko se bo pisala zgodovina podmorniške vojne, jo bo svet bral kakor kak izredno napet roman.

Od časa do časa se kaka podmornica ne vrne na svoje oporišče. Tovariši jo dolgo čakajo. Podmorničarji vedno znova upajo, da bodo zagledali svoje soborce, ki pa se ne vrnejo več. V takih primerih preide podmornica v svet legende.

Ideal Japonske Velika Vzhodna Azija

Postopno in dokončno se ustvarja področje skupnega blagostanja

Tokio, 20. marca s. Ministrski predsednik Tojo je imel govor na sprejemu, ki je bil prirejen v čast mandžurskemu predsedniku vlade. Izjavil je, da so pregazne zmage Japonske v sedanjih vojni v borbi za veliko Vzhodno Azijo spravile Veliko Britanijo in Zedinjene države na rob propasti. Dodal je, da je veliki ideal Japonske ta, da se ustvari področje skupnega blagostanja v Vzhodni Aziji postopno in dokončno. Mandžuriji je bila poverjena važna vloga že od vsega početka vojne v delu za Veliko Vzhodno Azijo. Mandžurija v polni meri sodeluje za Japonsko in japonski narod ji je hvaležen za to. Ministrski predsednik je še izjavil, da je obisk mandžurske misije v Tokiu posebno važen, ker bo dovedel do nadaljnjega ojačanja odnošajev med obema prijateljskima državama. To sodelovanje bo postalo osnova Velike Vzhodne Azije.

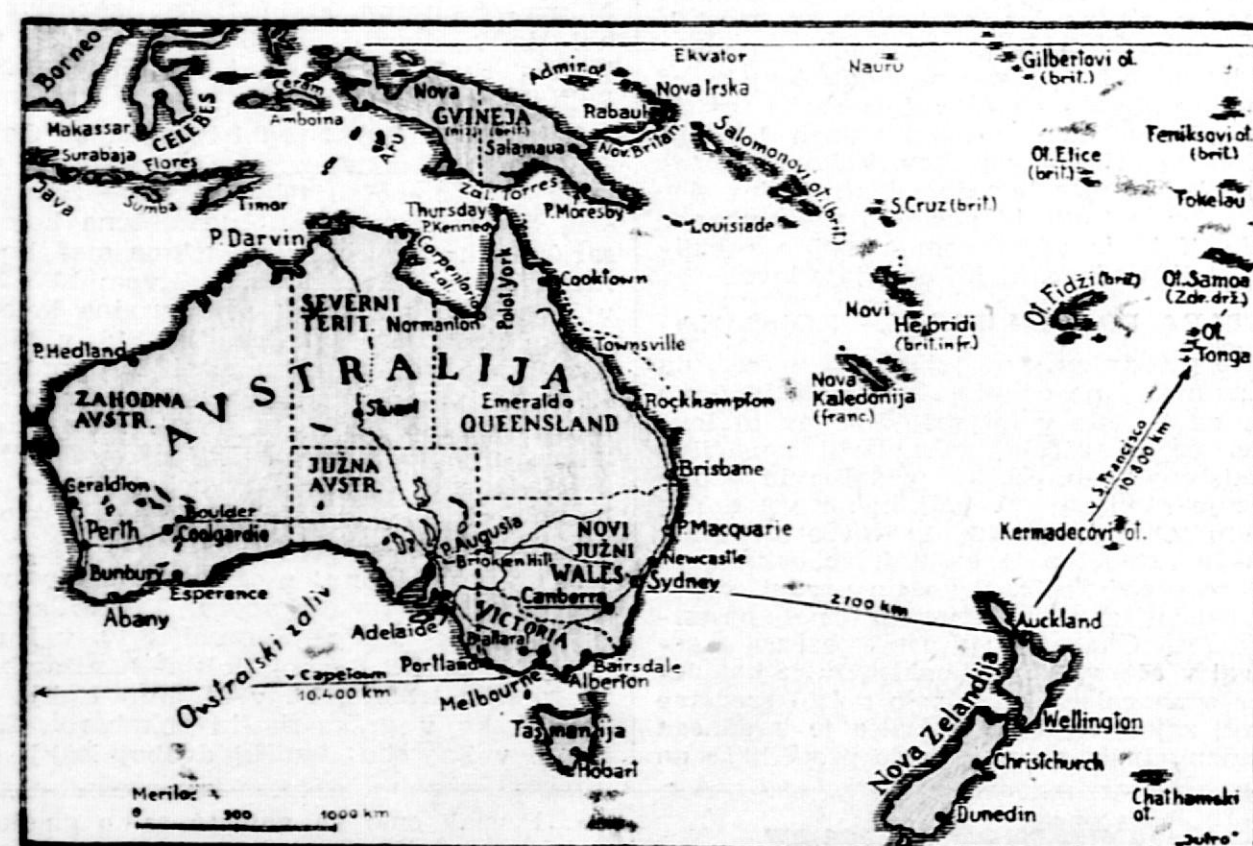
Tokio, 20. marca. s. Mandžurski ministrski predsednik Cangkingshu je imel govor na velikem sprejemu, ki je bil prirejen njemu na čast in je izrazil japonskemu vladarju in narodu zahvalo za vso

pomoč, ki jo je bila Mandžurija deležna v prvih 10 letih svojega obstoja. Mandžurski ministrski predsednik je opozoril, da je bil v teh 10 letih v Mandžuriji dosežen izredno velik napredek na industrijskem in tudi kulturnem področju in da sta bila mandžurskemu narodu ves čas zagotovljena mir in varnost. Mandžurija prehaja sedaj v drugi stadij svojega razvoja in gotovo bo tudi v tej novi dobi uživala podporo Japonske.

Nato je govoril o vojni na Pacifiku in je naglasil, da je Mandžurija, medtem ko dosega japonske sile na vojnem področju eno zmago za drugo, storila vse, kar je bilo le mogoče za skupno obrambo obeh držav. Ta trenutek sta vlada in narod v Mandžuriji v popolnem sporazumu z Japonsko. Mandžurske meje so pod budnim varstvom in skladu z načeli o skupni japonsko-mandžurski obrambi dežele. Ojačili bomo svojo obrambo tako, da bo Mandžurija lahko opravila svojo nalogo v vojni za stvar Vzhodne Azije.

Prvi japonski udar na Torreško ožino

Hud letalski napad na otok Horn, ki je važno avstralsko oporišče

Tokio, 20. marca. s. Japonska letala posev novega tipa so prednočnim močno napadla otok Horn in s tem prvič udarila na Torreško ožino. Japonske letalske sile so pri tem na otoku Hornu povzročile velike razdejanje. Otok Horn je zelo važno avstralsko strateško oporišče.

Japonska letala so napadla tudi Salomonsko otočje, mimo katerega je najkrajša pot iz Severne Amerike v Avstralijo.

Okupacija Timorja do kraja dovršena

Z japonskega oporišča na Timorju, 20. marca. s. Izvedelo se je, da so japonske sile, ki so se izkrcale na Timorju že 12. t. m., dovršile svoje operacije na otoku in strle odpor preostalih sovražnih sil, ki so se zatekle na ozemlje zapadno od Dilija. Na ta način je bila okupacija do kraja dovršena.

Na Filipinih

Tokio, 20. marca. s. Agencija Domei je objavila vest, da so japonske sile, ki so se iskrcale v bližini Kalapana na severno-vzhodni obali filipinskega otoka Mindora, že v ponedeljek zavzele mesto San Jose, važno strateško točko na južnem predelu otoka, ter letališče v neposredni bližini tega mesta.

Anglosasi neprestanostpreminjajo svoje poveljnike

Rim, 20. marca. s. General sir Henry Pownall, znani graditelj črte, ki se je imenovala po njem in na kateri bi se bili morali ustaviti Japonci pri njihovem prodiranju v johorsko zvezno državo in proti Singapuru, je bil imenovan za vrhovnega poveljnika britanskih sil na otoku Ceylonu. Begunec z malajskega polotoka je prevzel to poveljstvo kmalu potem, ko je general Wavell prevzel vrhovno poveljstvo vseh britanskih oboroženih sil v Indiji, ko je ameriški admiral Hart predal poveljstvo vsega zavezniškega vojnega brodogradniškega generala Mac Arthura prevzel vrhovno poveljstvo zavezniških sil v Avstraliji. Njegovo imenovanje spada v vrstni red onih dogodkov, sprito katerih postajajo anglosakiim poveljnikom tla na vojnem področju vroča, tako da se morajo umakniti z njih.

Zopet dve ameriški tovorni ladji torpedirani

Buenos Aires, 20. marca. s. Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da sta bili vzdolž atlantske obale torpedirani dve ameriški tovorni ladji.

„Ko je medil vsak kol“

Zakaj je pri nas od leta do leta slabša čebela paša — Kmetijski napredek ima tudi slabo stran

Ljubljana, 18. marca.

Včasih smo mislili, da čebelarji tožijo iz navade kakor pač tožijo rad marsikateri pripadnik drugih strok. Sami čebelarji so pa sodili, da se slabe letine vrste bolj po naključju kakor iz globljih vzrokov ter večjih sprememb. Zdaj pa uvidevamo, da se vrste slabe letine za čebelarje zaradi znatnih sprememb v kmetijstvu in ne morda le zgolj zaradi vremenskih in podobnih neugodnih razmer. O tem zvedemo marsikaj zanimivega — kar bo zanimalo vse, ne le čebelarje — iz članka »Skrbimo za izboljšanje čebelje paše« (Fr. L.) v marčevi številki »Slovenskega čebelarja«.

Včasih vsako drugo, tretje leto dobro

Včasih so preživljali čebelarji mnogo boljše čase in ni bilo le pretiravanje, kar so pripovedovali stari čebelarji, češ da je v starih časih medil vsak kol. Tedaj je bilo vsaj vsako drugo ali tretje leto prav dobro za čebele. Ščasom so se pa razmere tako spremenile, da nas silijo razmišljati, zakaj imajo zdaj čebelarji kljub velikemu napredku čebelarstva toliko razlogov za tožbe. V resnici je bilo še pred dobrimi petdesetimi leti pri nas marsikaj drugače v kmetijstvu. Najbrž pa drži tudi, da so se spremenile podnebne razmere, kar je pa zopet treba pripisati spremembam v kmetijstvu — zmanjšan površini gozdov. Ljudstvo pripoveduje, da v starih časih ni bilo tako hudih neurij in nenadnih vremenskih sprememb, ne tako deževnih pomlad in jeseni.

Dote iz gozdov

V resnici je bilo izsekanih mnogo gozdov, kar ni moglo ostati brez vpliva na podnebne razmere. Les je bil drag in kmetje niso znali mere pri izsekavanju. Če tedaj niso še poznali umnega gozdarstva, je bilo tudi razumno gozdno gospodarstvo neznano. Pisec pravi, da je »vsa gozdnata dolenska stran izplačevala po prvi svetovni vojni vse dote«. Vedeti pa moramo, da so bile te dote za kmečke razmere vprav bajne, bahaške in plačane so bile s smrtjo najlepših gozdov, ki so jih naši predniki skrbno varovali. Za čebelarstvo je bilo to iztrebljanje gozdov usodno, ker so nastale neugodne spremembe v toplotnih razmerah. Gozdovi so regulirali temperaturo, razen tega pa zadržujejo delj časa vlago in varujejo zemljo pred razdiralnimi hudourniki. Ko še niso poznali umnega gozdarstva, se je na gozdnih goličavah bogotno razraslo grmičevje in drugo gozdno rastlinstvo, ki je nudilo čebelarjem mnogo paše, n. pr. divja črešnja malina, kostanj itd. Zdaj, ko pogozdujejo goličave, trebajo gozdni pleveli. Mlade gozdne nasade čistijo, stare gozdove redčijo, to umno gozdarstvo pa ima tudi svoje slabe strani. Tako so iztrebili že mnogo grmovja, ki je dajalo čebelarjem pašo, n. pr. češčin, kačji les, krljiko. Izsekavali so pa tudi mnogo kostanja za izdelovanje tanina.

Povsod manj čebelje paše

Toda ne le v gozdovih, kjer je tudi vedno manj divjih črešenj, necepljenih jablan in hrusk, tudi na senozetih in poljih je čedalje manj rastlin, ki bi nudile čebelarjem pašo. Tako zbrane senozeti so gospodarji spremenili v prave travnike, tu in tam pa v njive, zato je že malo rastlin, ki je dajalo prej čebelarjem pašo. Čebele so nabrale mnogo nektarja na senozetih, ker so na njih kosili travo pozneje kakor na travnikih, tako da so travniške cvetice delj časa cvetele. Skupnih zem-

ljišč, tako zvanih gmajn, je tudi vedno manj, ker so jih že skoraj vse parcelirali ter razdelili med posestnike. Na gmajnah je prejšnje čase raslo mnogo grmovja in travniškega, pa tudi gozdnega cvetja, ki je nudilo čebelarjem dobro pašo. Tudi na njivah so v starih časih čebele imele boljše pašo. Tedaj še niso čistili žita s čistilniki, tako da je ostalo med njim seme plevela, ki je nudilo tudi dobro pašo čebelarjem. Za čebelarje je tudi neugodno, da je vedno manj necepljenega sadnega drevja, ki bolj med kakor žlahtno drevje. Čebelarji pripočajo, naj bi kmetje ne trebili divjega sadnega drevja po sečeh, gozdnih robovih in sploh na krajih, kjer jim ne dela škode. Pri tem bi naj pomislili, da daje divja črešnja izvrsten les ter da ima navadno lepše deblo kakor cepljena. Sadjarji, ki vzgajajo drevesa iz pešk, bi že zaradi tega ne smeli povsem iztrebiti necepljenega drevja, kajti znano je, da najboljši divjaki zrastejo iz pešk divjega sadnega drevja. Dalje se čebelar zavzema tudi za naše lepe lipe, ki jih je prav tako vedno manj. Ko pače stoletja staro drevo, se navadno nihče ne spomni, da bi posadil drugo.

Tudi akacija je koristna

Robinija ali akacija ni priljubljena. Posestniki pravijo, da jo je zelo težko iztrebiti, ko se razpase. Gledajo na njo kot na nekakšen plevel, ne pa na koristno drevo. Naš čebelar pripoveduje, da je zelo priporočljivo »gostiti« akacijo na zemljiščih, ki niso primerna za drugo kulturo. Tako je nekdo posestnik kupil slabo, prodano zemljišče, kjer ni raslo nič koristnega. Zasadil ga je z akacijo in poslej ima lepe dohodke od lesa. Baje bi ne mogel denarja naložiti bolje v to zemljišče. Pomisliti je treba, da akacija zelo hitro raste. V krajih, kjer je malo drv, je to velikega

pomena, kajti akacija je zelo dobra za drva. Sicer jo pa uporabljajo tudi za druge namene. Priporočljivo je zasajati akacijo na strmih malinah, ker njene korenine, ki se gosto razrasejo, dobro zadržujejo zemljo. Ni se nam pa tudi treba bati, da bi se akacija preveč razširila, če jo iztrebljamo pred kresom ali če v grmičju vzgojimo samo nekaj debel, ki kmalu odzamejo stranskim pogankom moč. Akacija včasih izvršno med: ter daje mnogo več medu kakor drugo drevje, morda je le hoja boljša.

Škoda po nedeljskih izletnikih

Tudi mi smo že večkrat grajali meščanske nedeljske izletnike, ki so ob nedeljah vlačili v mesto cele butare cvetja. Čebelarji pravijo, da smo še lani spomlad opazovali izletnike, ki so prihajali v mesto otovorjeni z raznimi cvetjem in mačicami kakor mule. Nekdo se je vpraševal, če reče vsi ti ljudje v mestu koze, ker si ni mogel razložiti, čemu potrebujejo toliko tega zelenja. S tem sicer ni rečeno, da bi izletniki ne smeli utrgati cvetice, toda kak-

šno opravičilo lahko najdemo za to divje uničevanje cvetja in sploh rastlinstva v naravi? Kar so počeli mnogi nedeljski izletniki na deželi, je bil že pravi vandalizem. Velike množice izletnikov so v resnici lahko opustošile vso okolico. Tudi otroci bi naj ne nosili v šolo takšnih bremen cvetja, zlasti bi naj bolj prizanašali prve mu pomladnemu cvetju. Za pouk je dovolj po nekaj cvetice. Ni pa tudi vzgojno priporočljivo, če se hočejo otroci prikupiti učitelju s cvetjem.

Kaj bi služilo izboljšanju

Kmetje bi lahko precej izboljšali čebeljo pašo z raznimi ukrepi, ki bi jim v splošnem koristili. S tem ni rečeno, naj se n. pr. odpovedo umnega gozdarstva, naj ne čistijo več žita ali ne izboljšujejo travništev. Čebelar navaja za primer prvo košnjo domače črne detelje. Detelja prve košnje ne med, druge košnje pa da včasih zelo mnogo medu. Če bi prvo košnjo prej pospravili, bi dobili mnogo boljše krme, razen tega bi pa tudi detelja druge košnje prej dorasla, kar bi zelo koristilo čebelarjem. Kmetje puščajo drugo deteljo za seme, ker prva ne dela semena. Prav tako bi lahko mnogo koristili čebelarstvu, če bi kosili prej nemško deteljo (lucerno). Navadno jo puščajo predolgo nepokošeno, da postanejo stebila pretrda. Če bi deteljo prej kosili,

Japonci so glavne cilje že dosegli

Kakor l. 1904. rusko, so lani Japonci presenetili tudi angleško in ameriško brodogradnjo

V avgustu 1904 so zmagoviti japonski rusitli pred Port Arthurjem napadli rusko vojno brodogradnjo in ga premagali. To je bil signal za rusko-japonsko vojno, ki je prišla za rusko vladno povsem nepričakovano. Čeprav zmaga pri Port Arthurju ni bila odločilna, rusko brodogradnjo ni moglo prebleto tega udarca. Po daljši borbi je Rusija podlegla novim udarcem svojega žilavega nasprotnika, ki z nenadnim napadom priborjene preločnosti ni več izpuštil iz rok in je pri Čušingju večino uničil tudi atlantske brodogradnje Rusije. Premoči na morju je zagotovila takrat še majhni Japonci zmago nad Rusijo kot svetovno velleslo.

Lani 7. decembra so se ponovili pri Pearl Harbouru dogodki izpred Port Arthurja. Človek bi mislil, da so se Združene države zavedale, da je bil Port Arthur poučen ne samo za Rusijo, temveč za ves svet, zlasti pa za vse sovražnike Japonce. To naj bi bilo Američanom svarilo, da morajo vzeti vojno proti Japoncem premeto resno. V resnici jim pa ni bilo in dali so se presenetiti prav tako ali pa še bolj kakor leta 1904. Rusi. Ameriška vlada je menda najnovejšo zgodovino pomorskih spopadov čisto prezrla. Kakor takrat v Petrogradu so tudi zdaj v Washingtonu zavračali pogajanja, tudi v Washingtonu so podcenjevali Japonce, dokler ni izgubila potrpljenja in segla po orožju. Japonci je imela v teh 38 letih dovolj časa, da se je na spopad z Ameriko in Anglijo temeljito pripravila. Zato so njeni udarci zdaj mnogo hujši in učinkovitejši, kakor so bili pred 38 leti.

V velikih pomorskih bitkah pri Pearl Harbouru je uničil admiral Yamamoto skoraj istočasno glavne sile ameriškega in angleškega brodogradnjo v Tihem oceanu. Tako se je Japoncem tudi zdaj posrečilo s pogumnim in naglim napadom priboriti si premoči nad sovražnikom. Toda pri tem ni ostalo. Da si zagotovijo in zavarujejo velike začetne uspehe, je morala Japonci tudi pomorska oporišča svojega nasprotnika uničiti ali pa zavesti in izkoristiti v svoje vojne namene. Japonci operacijski načrt je vse to upošteval in vsi potrebni ukrepi so bili storjeni s presenetljivo točnostjo.

Za primer samo nekaj podatkov. Prvega dne vojne 8. decembra, sta bila pred Sanghajem izločena iz boja dva sovražna čolna, v Pekingu in Tientsinu so bile razorožene anglo-ameriške čete in japonske čete so zasedle mednarodne koncesije. Istega dne so japonski bombniki napadli severno letališče v Hongkongu in uničili na tleh vasa letala. Isto se je zgodilo na vojaških letališčih v Luzonu, kjer je bilo uničenih nad 100 ameriških letal. Obenem so se Japonci čete izkrcali na severnem Luzonu in začele takoj prodirati proti Manili. Istočasno so Japonci izkrcali čete pri Kuantungu na Malaki in bombardirali iz zraka in z morja ameriško-angleška oporišča na otokih Guam, Wake, Midway, Canton-Ederbury itd.

bi zgodaj spodrasla in čebele bi imele dobro pašo pred drugo košnjo, ko je navadno druge izdatne paše na travnikih že konec. Marsikaj bi se dalo izboljšati tudi na vrtovih. Pisec med drugim navaja nekega dolenskega čebelarja iz Podsmreke pri Višnji gori, ki si je uredil kmetijsko gospodarstvo tako, da so imele čebele vse leto dovolj paše. O tem bi bilo treba res dobro razmišljati in morda bi kazalo, da bi čebelarji v ta namen sestavili primeren program, tako da bi bilo mogoče smotno pospeševanje čebelarstva na deželi tudi v tem pogledu. To se pravi, program za pospeševanje čebelarstva bi naj bil prilagojen tako, da bi ne trpele druge kmetijske stroke, odnosno, da bi jim delo za izboljšanje čebelje paše še koristilo. Morda bi dolenski čebelarji, odnosno kmetje ne glede na to ali čebelarijo ali ne, vzeli v ta program tudi pridelovanje solnčnice za poljenje silosov, da bi tako pridelali hkrati precej dobre živinske krme. Solnčnica vsebuje v vseh delih precej olja, ne le v semenu ter je zaradi tega posebno redilna. Kmetje na Gorenjskem so pridelovali že prejšnje čase solnčnice za živinsko krmo. Kosili so jih preden so začele odcvetati. Gosto sejane so delali manjše cvete. Privabljal so pa cele roje čebel. Čebelja paša je bila zelo dobra. Seveda pa bi bilo priporočljivo tudi pridelovanje solnčnic zaradi semena za izdelovanje olja, o čemer smo že pisali.

Zelimo, naj bi čebelarjeve besede ne izzvenele v prazno ter da bi bile živa pobuda za preusmeritev kmetijskih gospodarstev tako da bi zemlja dajala več tudi čebelarju, ne da bi zaradi tega trpele druge stroke.

kor da hoče brati iz njunih oči. Njegov pogled je bil še živahnejši, kakor ga je poznal turški general iz filmov. Na Hitlerju ni bilo nič izumetničenega. Po kratkem presledku je pojasnil turškima generaloma na zemljevidu splošen položaj tistega dne. S posebnim priznanjem in spoštovanjem je govoril o Finčih.

Zanimiva razstava v Budimpešti

V Budimpešti imajo zanimivo razstavo »Avtomobilska cesta in vodne poti«, ki kaže, da ima Madžarska daleč preko svojih meja segajoče načrte zlasti v pogledu izgraditve omrežja vodnih poti, pa tudi modernih avtomobilskih cest. Ker so vključeni v njene načrte tudi kanali in reke sosednih držav, kaže poseben oddelek razstave, kaj je bilo doslej storjenega na tem področju in kaj bo treba še storiti.

Donava je vodna pot, ki omogoča nemoten promet iz Madžarske proti zapadu in vzhodu, obenem pa tvori odprta vrata na morje. Poleg tega ima Madžarska še druge reke, ki je bila versajska pogodba sicer povsem razrezala njih omrežje, zdaj ji je pa zopet v celoti na razpolago. Zato so bili opušteni vsi delni načrti in madžarska vlada si zdaj prizadeva dobiti neposredno zvezo med Zadunavjem in Sedmograščem, pri čemer je kanal Donava-Tisa samo podrejena ali pomožna zveza. V tem načrtu je Blatno jezero ali madžarsko morje eno izhodišče. Z njega bo vodila vodna pot po regulirani rečici Sio do Donave. Na Sedmograščem naj bi postale plovne vse tri reke Körös in Berettyo in tako bi bila vključena Tisa dolnomo Donava v omrežje vodnih poti. Regulacija reke Sajó v gornjem delu Madžarske pritegne veliko ozemlje v to omrežje in končno bi se dalo doseči isto z zaledjem rek Waag in Ipoly.

Za uresničenje tega načrta je določila madžarska vlada deset let in 150 milijonov pengő. Več tisoč delavcev bo zaposlenih skozi vseh deset let tako, da bo nezaposelnost na Madžarskem skoraj povsem izginila.

Nemški profesorji v inozemstvu

Profesor vede o gospodarskih obratih na gospodarski visoki šoli v Berlinu dr. Mel-lerowicz je bil povabljen na Dansko, Švedsko in Norveško, kjer bo predaval o računovodstvu in načrtnem gospodarstvu. Na Madžarsko je bil pa povabljen ravnatelj kirurške vseučiliške knjižnice in poliklinike hamburške univerze dr. Georg Konjety. Povabil ga je osrednji odbor za izpopolnitev medicinskih študij, Ravnatelj Cesarja Viljama zavoda za fizikalno in elektrokemijo v Berlinu prof. dr. Thiesen je bil povabljen v Zagreb, kjer bo predaval o opazovanjih in merjenjih na polju kontrole. Profesor za umetnostno zgodovino in ravnatelj umetnostno zgodovinskega zavoda v Berlinu dr. Wilhelm Pinder bo predaval v Firenzi.

Na povabilo hrvatskega pravosodnega ministra dr. Puka je predaval znanj nemški strokovnjak za kazensko pravo dr. Edmund Mezger od 9. do 13. t. m. na zagrebški univerzi o temeljih narodno socialističnega kazenskega prava. Nemški evgenik prof. dr. Fischer, ki je tudi prispeval v Zagreb, bo pa predaval o rezultatih in napredku vede o človeški dednosti, je pristostvoval seji seji zagrebške zdravniške zbornice, na kateri je obširno poročal o svojem znanstvenem delu. Seji sta prisostvovala tudi prosvetni in minister narodnega zdravja. Prof. Renarh je predaval te dni v Zagrebu o starohrvatski zgodovini. Nemški odpravnik poslov dr. Troll je priredil učenjakoma na čast večerjo, ki se je udeležili poleg pravosodnega ministra dr. Puka tudi vodilni hrvatski pravniki.

Goethejev »Faust« v Parizu

»Comedie Française« je priredila v okviru svoje takozvane pesniške matinee fragmentarno čitanje Goethejevega »Fausta« v francoskem prevodu rano umrlega Goethejevega sodobnika Gerarda de Nerval. Ker je sloveče nemško literarno delo kot celota Francozom le malo znano — iz Gounodove opere poznajo več ali manj samo zunanji potek Margaretine tragedije — je dobilo občinstvo vpogled v celotno delo po izbranih odlomkih iz prvega in drugega dela. Igralci »Comedie Française« so čitali svoje vloge deloma v prome-nadnih oblekah, deloma pa v stiliziranih ali naznačenih kostimih pri prav tako naznačenih dekoracijah z menajočimi se svetlobnimi efekti. V uvodu je bilo povedano in tudi ta vsa improvizacija je pokazala, da smatrajo Francozi, da vsega »Fausta« sploh ni mogoče uprizoriti. Gledališče je bilo zasedeno do zadnjega kotička in občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo čitanju.

Turški general pri Hitlerju

Vojaški strokovnjak in sodrtnik turškega lista »Cumhuriyet« general Erki-let priobčuje serijo člankov o svojem potovanju na vzhodno bojišče, kjer ga je sprejel tudi Hitler v svojem glavnem stanu. General Erki-let je odpotoval na vzhodno bojišče v spremstvu armijskega generala Ali Fuada Erdena. General Erki-let opisuje sprejem pri vrhovnem poveljniku nemške oborožene sile, ki je bil zelo prisrčen in topel. Hitler ga je sprejel v svojem improviziranem kabinetu, v leseni baraki, iz katere vodi vojne operacije. Na enem koncu barake je velika soba, kjer stoji v sredini miza, na nji pa razprostr velik zemljevid. Tudi vse stene pokrivajo zemljevidi. Na vseh teh zemljevidih so bili označeni položaji nemške in boljševiške vojske s pestrimi zastavicami. V tem vidu turški general dokaz zaupanja.

Hitler je sprejel oba turška generala. Ali Fuad Erden je bil kot vpokojeni general v civilu. Hitler mu je segel v roko in turški general se mu je zahvalil za povabilo na bojišče. Potem se je Hitler obrnil k mizi, kjer je ležal razprostr zemljevid. Pri tem je gledal turška generala, ka-

B. Perowne:

14

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Toda vse je šlo po zlu. Najdišče biserov nama ni vrglo niti za stroške. Kuno si je zlomil nogo, ki sem mu jo moral odrezati v kar najneugodnejših okoliščinah, in je moral v bolnišnico. Ko sva prodala jadnico in priprave za iskanje biserov je prišlo mojemu deležu osem sto dolarjev. V podjetje sem bil vtaknil več kot dvakrat toliko.

»Da, da, biseri...« je zamišljeno rekel Gouverne. Zastrmel se je v svoj kozarec vina in sedel tako brez konca in kraja; človek bi bil mislil, da se je zamaknil, ko bi ne bil ves čas sukal kozarca med palcem in kazalcem. Nato je mahoma srebnil, si s prtičem obrisal brado in vprašal:

»Ali ste na »Ranporu« komu pripovedovali o svojem... biserolovskem podjetju, doktor?«

»Nikomur ne.«

»In nihče ni nič vedel o vaših denarnih težavah?«

»Ne, razen če je kdo kaj uganil. Ko sem prišel na ladjo, sem imel mnogo denarja, pa sem vse pri pokerju zaigral. Nikomur nisem omenil, da sem »suh«. Mnogo takih izkušenj je treba, preden se človek nauči, da nič ne pomaga, če jih vsem raztrobi.«

Gouverne je pokimal. Nekaj minut je molčal in zamišljeno mrščil obrvi. Nato je lahno trzil s širo-

kimi rameni in se otresel zatoplenosti. Jel je govoriti o vinih, vprašal pa ni ničesar več. Šele ko sta odhajala z obednice, je rekel:

»Ali mi boste zamerili, doktor, če ne grem z vami na kavo? Mnogo opravkov imam, ki jih moram ne-utegoma vzeti v roke.«

»In... zastran dela?« je malce suho vprašal Roy.

»Mislim sem...«

»Jutri. Jutri se pogovoriva o tem. Hočete, da se dobiva jutri ob desetih tu v veži? Da?« Pogledal je Roya. »Ne bojte se. Niti sam nisem vedel, da ste tako pripravi za mojo potrebo. Kupčija z biseri... da, da!« Tiho se je zasmel. »Imenitno, dragi doktor, imenitno! Za posel, ki vam ga mislim zaupati, ste vprav edinstven človek. Edinstven!«

S hrbotom dlani je potrkal Roya po prsih.

»Torej, jutri ob desetih... lahko noč, dragi doktor, dobro spite!«

Obrnil se je in njegova čudna, mogočna in hkratu ohlapna postava se je oddaljila proti dvigalu.

VIII. poglavje

Posli z biseri

Up, da bi utegnili biti kaj novic o njegovih in-

strumentih, je gnil Torridona drugo jutro v urad pristaniške policije.

Ne samo, da ni bilo novic, ampak na orožniški postaji, ki se ob pogledu na Roya zelo razveselil. Njegova radost — tako je dejal — je bila tem večja, ker ga je danes že sam hotel poiskati. Močno bi ga namreč zanimalo vedeti, kaj je brezprimerni

doktor Torridon tako nepričakovano zapustil »Ran-pore.«

Roy mu je dal odkrit odgovor:

»Včeraj ste me v poveljnikovi kabini tako dolgo zadrževali, da nisem več utegnil govoriti z gospodič-nom Brookbyjevo.«

»In zato ste seekllsnitii, ečernamöbfsiusa umhlwh«

»In zato ste se sklenili izkrcati?«

»Tako je.«

»Čeprav ste bili, kakor slišim, brez denarja?«

Roy je to priznal, in mali mož ga je bistro po-gledal.

»Ali gre za navadno srčno zadevo, doktor Tor-ridon?«

»Zelo nežno se izražate,« je Roy odvrnil.

»Povejte, doktor: ste kdaj slišali ime Etienna Le Fenduja?«

»Etienna Le Fenduja? Nikoli! Kdo je to?«

Policist ga je še vedno bistro opazoval. Nazad-nje je rekel:

»Brez pomena bi bilo vedeti, kdo je, če ne poznate njegovega imena.«

Pogledal je na list, ki ga je držal v roki, in preskočil na nekaj drugega: »Kakor vidim, stanuje gospodična Brookbyjeva v Nizzi. Sklepam, doktor, da pojdete v Nizzo?«

»Upam!« se je Roy nasmehnil.

Tudi na Beauriérovem obrazu se je — zdaj prvič — pokazal rahel nasmeh.

»Sreča je bila za vas, da ste včeraj, v tako kri-tičnem trenutku, srečali svojega prijatelja Gou-verna. Menda sta že stara prijatelja, kaj?«

»Na ladji sva se seznanila do dobrega,« je Roy previdno odvrnil. Zaradi pripombe v potnem listu: da ne sme opravljati v Franciji nobenega plačanega dela — je moral biti zelo oprezen. »Ljubeznivo mi je posodil nekaj denarja, dokler ne pride moj lastni.«

Beaurière ga je povpraševal še o tem in onem, si zapisal »poste restante« kot Royev naslov v Nizzi za slučaj, če bi mu bilo treba kaj sporočiti o nje-govih instrumentov, in končno pustil mladega člo-vega, da gre po svojih lastnih opravkih. Ko se je Roy s taksijem vračal v hotel »Menton«, mu je prišlo na misel, ali naj pove Gouvernu, kaj ga je vprašal Beaurière. Ako pazi nanj policija, se Gouverne morda ne bi več zanimal zanj?

Le kaj mu je bilo, da je moral govoriti z doktor-jem Tweedom o »slepem potniku?« Prav s tem je bil opozoril policijo nase! In nesrečna dogodivščina z roparskim napadom ga je bila storila tem gospo-dom še bolj zanimivega...

»Vsekako sem imel prav,« je pomislil. »Nekdo je padel tisto noč v vodo. Morda je bil prav ta zname-niti Le Fendu...«

Gouverne ga je čakal na vhodnih stopnicah pred hotelom. Mignil je Royu, naj ostane v taksiju, pri-sedel k njemu in dal šoferju neko številko na So-spelskem bulvarju.

»Ravno deset je ura, doktor. Točni ste. Ali ste si ogledovali meso?«

»Šel sem povpraševati zastran svojih instrumen-tov. Nič novega še ni.«